

A pécsi S.O.S. ÉLET Telefonszolgálat

Dr. Csernus Imre aláírásával a Mentálhigiéné témakörben a pécsi S.O.S. Élet Telefonszolgálat működését támogatja. A **35 éve működő, ingyenes telefonos lelki segélyszolgálat névtelenség** biztosítása miatt sok általános támogatási formától esik. Éjszakai krízisintervenció tevékenységet önkéntes pszichológusokkal folytatnak.

Az S.O.S. ÉLET Telefonszolgálat 35 esztendeje során a szakmai helyett politikai megfontolásokon alapuló tiltások korszakából, illetve a megtűrttség állapotából a jelenlegi gazdasági nehézségek, finanszírozási problémák, s a térség hanyatló helyzete miatt **mindmáig nem jutott olyan támogatottsághoz**, amely az ebből a szempontból ellátatlannak számító területen a 24 órás működést lehetővé tette volna.

Példaképpen említhető, hogy a kulcsfontosságú anonimitás miatt az OEP finanszírozási rendszerébe sem illeszkedik ez az egyébként gazdasági szempontból is költséghatékony (Rupp) mondható elsődleges öngyilkosság-megelőző tevékenység...



A Telefonszolgálat szakmai és operatív vezetője: **Dr. Stark András pszichiáter**
az augusztus 26-i Duennium rendezvényen

A pécsi S.O.S. ÉLET Telefonszolgálat működése és létjogosultsága 1975-2010-ig

A sürgősségi telefonszolgálatok működése nem csupán elméleti szempontból megalapozott - a caplani lélektani krízis, a cry for help kommunikáció, a Ringel-féle preszuicidális szindróma, a negatív kód, mint kommunikatív sajátosság azonosítása révén - hanem a módszer maga több mint fél évszázada, a brit "The Samaritans" megalakulása óta létezik, s folyamatosan gazdagodik, érlelődik a gyakorlati tapasztalatok nyomán.

Az **1975** január 1-én dr. Kézdi Balázs által alapított S.O.S. ÉLET Telefonszolgálat **35 éves működése**, keresettségére is azt bizonyítja, hogy a sürgősségi telefonszolgálat a krízisintervenció, s ennek folytán a primer prevenció, valamint a lelki egészség fejlesztése, a promóció alkalmas eszköze (Buda, Kézdi). A Szolgálat statisztikai adatai szerint az össz-hívásszám az utóbbi évtizedben évi 2000 körül van, az érdemi hívások kb. egyharmada krízishívásnak minősül, azaz a Schneidman és Farberow által leírt cry for help kommunikáció sajátosságai egyértelműen felfedezhetőek, a Szolgálat éjszakai ügyelete gyakorlatilag életet veszélyeztető állapot akut oldására-megoldására ad lehetőséget.

A krízis kreatív megoldásának előmozdításával nemcsak az inadekvát megoldások (szuicidium, alkohol, drog, egyéb pszichiátriai problémák, pl. neurotikus tünetképzés) veszélyei eliminálódnak, hanem a személy új problémamegoldó (coping) stratégiákkal is gazdagodik, érettebbé, teljesebbé válik.

A Telefonszolgálat naprakészen vezetett statisztikai adatai korrelálnak az Országos Statisztikai Hivatal által közölt szuicid-mutatókkal (lásd csatolt táblázat). A Telefonszolgálat a statisztikai adatok tükrében képes a társadalmi változások monitorozására is, mely megjelenik a hívások számának, összetételének módosulásában. Gyakran itt jelentkeznek elsőként a hívók azokkal az új típusú problémákkal, amelyekre az adott időpontban még nem alakítottak ki megfelelő ellátó rendszereket, például ilyen volt a hetvenes évek végén, a nyolcvanas években a drogproblémák kezdeti jelentkezése, később a munkanélküliség. Ezt a hiánypótló szerepet, s a társadalmi tabuk helyébe a realitást állító megközelítést a Szolgálat folyamatosan képviseli.

Az S.O.S. ÉLET Telefonszolgálat 35 esztendeje során a szakmai helyett politikai megfontolásokon alapuló tiltások korszakából, illetve a megtűrttség állapotából a jelenlegi gazdasági nehézségek, finanszírozási problémák, s a térség hanyatló helyzete miatt mindmáig nem jutott olyan támogatottsághoz, amely az ebből a szempontból ellátatlannak számító területen a 24 órás működést lehetővé tette volna. Példaképpen említhető, hogy **a kulcsfontosságú anonimitás miatt az OEP finanszírozási rendszerébe sem illeszkedik ez az egyébként gazdasági szempontból is költséghatékony** (Rupp) **mondható elsődleges öngyilkosság-megelőző tevékenység...** A Telefonszolgálat jelenleg egyetlen fix **finanszírozása** a valamikori Baranya Megyei Kórház, jelenleg a PTE ÁOK Klinikai Központ által biztosított éjszánként 5000 Ft (két ügyeletesre számolva az ügyeletesek a 12 órányi, alkalmanként emberi életet mentő, felelősségteljes munkájukért a Kórház részéről 2500 Ft-ban részesülnek. Óradíjuk így: 208.33 Ft). Az infrastrukturális feltételt (ügyeletes szoba) a Baranya Megyei Kórház biztosította, ezt az Egyetem vette át.. **Egyebekben a Telefonszolgálat minden kiadását, így az ingyenesen hívható zöld szám fenntartását is pályázatokból oldjuk meg.**

Az este héttől reggel hétig tartó, leszűkített, 12 órás ügyelet az egyetlen eltérés a nemzetközi szervezet, az IFOTES normáitól, elvárásaitól. Egyebekben éppen ezeknek a normáknak: az anonimitásnak, a politika- és ideológiamentességnek, a hívó jogai feltétlen tiszteletben tartásának, a személyes kapcsolatba történő irányítási lehetőségnek, valamint az alapos, körültekintő kiképzésnek és a folyamatos, - a segítő szakmában egyedülállónak tekinthető – heti rendszerességű szupervízióknak továbbképzésnek, és így magas szintű szakmaiságnak a tiszteletben tartása teszi a

pécsi Szolgálatot a hívók és a régió segítő intézményeinek szemében is a szuicid prevencióban és krízisintervencióban kompetens, színvonalasan tevékenykedő szervezetté.

Az anonimitás kiemelkedő szerepe abban van, hogy az egészségügyi ellátó rendszerrel, s azon belül a pszichiátriával kapcsolatba kerülő klienst a legteljesebb mértékben megóvja a stigmatizációtól, így a primer prevenciónak nagyobb tere van, hiszen a segítségkéréssel nem kell megvárni a probléma elhatalmasodását, azt, amikor a szenvedés nyomása már legyőzi a pszichiátriai pácienssé válás stigmájától való félelmet.

A krízishelyzetben tapasztalható fokozott ambivalencia miatt az irányításnak gyorsnak és egyértelműnek kell lennie (Wedler), a túlterhelt intézmények fogadókészsége azonban nem mindig megfelelő. Ezt felismerve, valamint az éjszakai segítségnyújtást kiegészítve a Telefonszolgálathoz 1993-ban csatlakozott a vele szoros egységben működő Krízisambulancia, amely hamarosan telítetté vált, ugyanakkor az anyagi források szűkössége miatt a szükséges fejlesztés elmaradt.

A Krízisambulancia jelenleg egy pszichiáterrel és egy hat órában dolgozó pszichológussal látja el a Telefonszolgálat szakmai és szervezeti irányítását, illetve a krízispáciensek nappali ellátását. (Ez utóbbi - a szakma szabályainak megfelelően - a jelentkezéstől számított 24 órán belüli krízisintervenciót jelent, mely esetenként több napig, hétig tartó, mindennapos ambuláns ellátást von maga után, melyet szintén a Krízisambulancia old meg. A Krízisambulancia szükség szerint hospitalizációt is indikálhat a területileg illetékes fekvőbeteg-ellátó intézményekkel való együttműködésére alapozva.) **A Telefonszolgálat szakmai és operatív vezetői illetve szervezői: Dr. Stark András pszichiáter, Laky Zsuzsa szociális munkás, Dr. Árkovits Amaryl pszichiáter és Lux Károly pszichológus.**

A Szolgálat helyzetének stabilizálása és a szakmai továbbfejlődés, kapcsolattartás szempontjából kiemelendő, hogy 1999-ben sor kerülhetett a Baranya Megyei Mentálhigiénés Intézettel történő integrációra.

A Szolgálat az elmúlt 35 évben részben meghatározta a régió szakembereinek szellemiségét, segítő attitűdjét, műhelyként funkcionált. (Mivel a Telefonszolgálat önkéntes ügyeletesei – az országban egyedülálló módon – a régió segítő szakembereiből szerveződik, akik ott megtanultakat a nappali segítő professzióban is hasznosítják.)

Az 1996-ban létrejött **S.O.S. Öngyilkosság Megelőzésért Alapítvány** az alapító okiratában foglaltak szerint fő céljának a pécsi S.O.S. ÉLET Telefonszolgálat támogatását, fejlesztését tekinti. Az Alapítvány az S.O.S. ÉLET Telefonszolgálat ügyeletesekének kiképzéseit, a továbbképzéseket (egyéni és csoportos szupervízió, konzultáció, referátumok,) valamint a tudományos kutatómunkát is támogatja.

Pécs.2010.július29.

Dr. Stark András
a Pécsi SOS Élet Telefonszolgálat
szakmai vezetője